

นิทานเวตาล เรื่องที่ ๖

นำเสนอเมื่อ : 19 ก.ย. 2551

นิทานเวตาล

เรื่องที่ ๖

ครั้นพระเจ้าวิกรมมัททัย
เสด็จพระดำเนินกลับไปจนถึงตโนโสภณแล้ว
ก็ทรงตบปิ่นขึ้นไปบนตโนโสภณเพื่อปลดเวตาลลงใส่ในยามตามเดิม
และทรงดำเนินพาพระราชบุตรออกไปได้เพียงไม่กี่ก้าว
เวตาลก็เริ่มเล่านิทานอีกเรื่องหนึ่ง
และโอ้อวดว่าเป็นเรื่องจริงอีกตามเคย

ณ ผังของแม่น้ำยมุนานั้น มีเมืองธรรมสถลตั้งอยู่ และในเมืองนี้มีพราหมณ์คนหนึ่ง ชื่อว่า "เกศวะ" มีบุตรสาวชื่อว่า "นางมธุมาลตี" ซึ่งอยู่ในวัยที่สมควรจะแต่งงานได้แล้ว ทั้งพ่อ แม่ และพี่ชาย ก็เดือดร้อนเป็นทุกข์ช่วยการหาคู่ครองให้ เพราะโบราณกล่าวไว้ว่า

"ลูกหญิงซึ่งมีอายุสมควรมีคู่แล้วแต่ไม่มี ย่อมเป็นเช่นก้อนอุบาทว์ห้อยเหนือหลังคาบ้านเรือน"

วันหนึ่ง
พราหมณ์เกศวะออกจากบ้านไปเพื่อสืบหาคู่ให้บุตรสาว ส่วนบุตรชายคนโตก็ไปแสวงหาวิชาความรู้ตามสถานที่ต่างๆ และในระหว่างที่พราหมณ์เกศวะกับบุตรชายไม่อยู่บ้านนั้น ได้มีชายคนหนึ่งมาที่บ้านของพราหมณ์ นางพราหมณ์ผู้เป็นภรรยา พิจารณาดูชายหนุ่มแล้วก็เข้าใจว่าต้องเป็นคนดีแน่นอน จึงบอกยกลูกสาวให้

ฝ่ายพราหมณ์เกศวะนั้นไปพบพราหมณ์หนุ่มคนหนึ่ง เป็นที่ถูกต้องถูกใจ ก็เอ่ยปากยกลูกสาวให้อีก สำหรับบุตรชายที่ไปร่ำเรียนวิชา ไปพบเพื่อนที่เรียนด้วยกัน เห็นว่าเป็นคนดีและขยัน ก็เอ่ยปากถวายกนของสาวของตนให้เหมือนกัน แล้วทั้งสองก็พาชายหนุ่มที่ตนพอใจมาขังไว้ที่บ้านเพื่อให้แต่งงานกับนางมธุมาลตี

ดังนั้น จึงทำให้เกิดปัญหายุ่งยากขึ้นทันที เพราะชายทั้งสามคน ต่างก็ไม่ยินยอม พากันร้องทุกข์ โดยชายคนที่หนึ่ง กล่าวว่า

"ข้าพเจ้ามาถึงเรือนก่อน นางควรจะเป็นของข้าพเจ้า" ชายคนที่สอง กล่าวว่า

"บิดาของนางเป็นผู้เอ่ยยกนางให้แก่ข้าแล้ว และบิดาย่อมมีสิทธิ์กว่าใครๆ เพราะเป็นหัวหน้าครอบครัว" ชายคนที่สาม กล่าวว่า

"พี่ชายของนางซึ่งเป็นเพื่อนรักกับข้าพเจ้า ก็ได้ยกนางให้ข้าพเจ้าเป็นผู้ดูแลต่อไป เพราะเขารู้ดีว่าข้าพเจ้าเป็นคนเซนไร"

จึงเป็นอันว่า ในเวลานั้น "ธรรม แยกออกเป็นสามทาง เพราะชายหนุ่มสามคน" ต่างฝ่ายต่างอาจเหตุผลโต้แย้งกันไปต่างๆ

ขณะที่ทุกคนกำลังเจรจากันอยู่นั้น มีงูพิษตัวหนึ่งเลื้อยมากัดนางมธุมาลดี ถึงแก่ความตาย ทุกคนในที่นั้นต่างตกใจควบคุมสติไม่อยู่ ร้องไห้เอะอะโวยวายกัน ครั้นพอได้สติถึงได้รีบวิ่งไปตามหมอ แม่มด และคนที่มีความรู้เรียกพิฆู แต่เมื่อคนเหล่านั้นมาพบศพของนาง ต่างคนก็ส่ายหน้าไปตามๆ กัน หมอกล่าวว่า

"อย่าว่าแต่หมอใดๆ เลย แม้แต่พระพรหม ก็ไม่อาจช่วยได้"

ครั้นหมอทั้งหลายกลับไปหมดแล้ว พรหมณ์เกศวะก็จัดการเผาศพบุตรสาว แล้วกลับบ้านด้วยความเศร้าโศก

ฝ่ายชายหนุ่มทั้งสาม ก็ตกลงใจกันว่าขอท่องเที่ยวไปตามบุญตามกรรมดีกว่า ชายคนที่หนึ่ง ก็เก็บกระดูกของนางมธุมาลดีรวบรวมเป็นห่อหอยขึ้นบาไปถวาย

ฝ่ายชายคนที่สองนั้น ได้กวาดเอาเถาถ่านที่เผาศพ รวมกันเป็นห่อ แล้วใส่ยาม เดินทางตรงเข้าป่า

ส่วนชายคนที่สาม ได้ไปบวชเป็นโยคี เที่ยวเร่ร่อนไปตามที่ต่างๆ และปฏิบัติตนตามควรแก่โยคีทุกประการ

วันหนึ่ง โยคีได้ผ่านไปยังบ้านแห่งหนึ่ง ก็แวะเข้าไปเพื่อขออาหาร ครั้นชายเจ้าของบ้านเห็นโยคีมาก็ออกมาต้อนรับอย่างดี และเชิญเขาไปเพื่อจะเลี้ยงอาหารในบ้าน

ธรรมดานั้น เจ้าของบ้านจะขับไล่แขกที่มาถึงในเวลาตอนเย็นให้ไปพ้นบ้านนั้นไม่ได้ เจ้าของบ้านจึงเชิญชวนให้โยคีพักค้างคืนด้วย

โยคีตอบตกลง และระหว่างที่โยคีกำลังรับประทานอาหารอยู่นั้น ภรรยาเจ้าของบ้านเกรงว่าโยคีจะไม่อิ่ม ก็ลุกไปจัดอาหารมาเพิ่มเติม แต่บุตรผู้เป็นทารกร้องไห้จ้าด้วยเสียงอันดัง แล้วคลานไปยึดชายผ้าของมารดาไว้ มารดาบอกให้หยุดร้องก็ไม่หยุด ยิ่งร้องและดึงผ้าไว้แน่น มารดานึกขัดใจขึ้นมาจึงขว้างอาหารลง แล้วจับตัวลูกโยนเข้าไปในกองไฟ จนทารกนอนนั้นไหม้เป็นเถาถ่าน

ฝ่ายโยคี เมื่อเห็นดังนั้นก็ตกใจลุกขึ้นจากที่นั่ง เจ้าของบ้านจึงถามขึ้นว่า

"ท่านโยคีทำไมถึงไม่กินอาหารต่อละท่าน" โยคีตอบว่า

"ข้าไม่อาจจะกินอาหารของคนประพฤติดนเลวเยี่ยงนี้ได้"

เมื่อเจ้าของบ้านได้ยินโยคีกล่าวเช่นนี้ก็ยิ้มออกมา แล้วลุกขึ้นไปหยิบสมุดเล่มหนึ่งออกมาจากที่ซ่อนบนชื่อ สมุดเล่มนั้น เป็นตำรา "สังขีวินิทยา" คือวิชาชุบคนตายให้คืนชีวิต ครั้นหยิบหนังสือออกมาแล้ว ชายเจ้าของบ้านก็กำตำราออก ทำพิธีชุบลูกของตนให้คืนชีวิต ไมช้าทารกนอนนั้นก็กลับมาร้องไห้จ้าเสียงดังเหมือนเก่า บิดาของเด็กจึงพูดว่า

"บรรดาของมีค่าทั้งหลาย จะหาสิ่งใดเกินกว่าวิชานั้นได้ไม่"

ฝ่ายโยคี เห็นเป็นอัศจรรย์เช่นนั้น ก็นึกในใจว่า

"ถ้าเราได้สมุดตำราเล่มนี้มา เราก็อาจจะนำไปชุบชีวิตนางมธุมาลดี หญิงอันเป็นที่รักได้ แล้วเราจะได้เลิกประพฤติดนเป็นโยคีเสียที"

โยคี นึกตริกตรองได้ตั้งนี้แล้ว ก็กลับนั่งลงกินอาหารตามเดิม และตกลงใจค้างคืนที่เรือนนั้น จนเวลาเที่ยงคืนมาถึง ทุกคนหลับสนิทกันหมดแล้ว โยคีก็ค่อยๆ ย่องเข้าไปในห้องเจ้าของบ้าน แอบขโมยหยิบเอาตำราสังขีวินีวิทยาลงมาจากชื้อได้แล้ว ก็หลบออกจากบ้านไปในทันที เพื่อมุ่งตรงไปยังป่าชาติที่เผาศพนางมธุมาลตี

ระหว่างทางเผชิญพบชายหนุ่มสองคน ที่เคยหมายปองนางมธุมาลตีเหมือนกัน จึงได้ไต่ถามความเป็นอยู่ต่อกัน โยคีได้เล่าว่า

ข้าพเจ้าได้เรียนวิชาชุบคนตายให้ฟื้นคืนชีวิตได้ จากอาจารย์ผู้เก่งกล้า"

ชายหนุ่มทั้งสองได้ฟังก็ดีใจ รีบตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า

ถ้าท่านมีวิชาอย่างที่ท่านว่า ท่านก็จงชุบนางผู้เป็นที่รักของพวกเราให้คืนชีวิตขึ้นมาเถิดท่าน"

ชายผู้เป็นโยคี ก็จัดการทำพิธีด้วยการให้ชายทั้งสองนำกระดูกและแก้วถ่านของนางมธุมาลตี มากองรวมกันไว้แล้วจึงเริ่มร่ายมนต์คาถา ไม่นานนางมธุมาลตีก็ฟื้นคืนชีวิต ลุกขึ้นมานั่งร้องไห้ ชายทั้งสามจึงพานางไปส่งยังบ้านของนาง

ฝ่ายชายทั้งสาม เมื่อนางคืนชีวิตมาแล้ว ก็เกิดการวิวาทแย่งชิงตัวนางอีก ต่างคนก็กล่าววาตนควรจะได้นางเป็นภรรยาโดยชอบธรรม ชายคนที่หนึ่ง กล่าววา

"นางควรจะเป็นภรรยาของข้าพเจ้า เพราะนางคืนชีวิตมาได้เนื่องมาจากกระดูกที่ข้าพเจ้าเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี" ชายคนที่สอง กล่าววา

"ไม่ได้ นางควรจะเป็นภรรยาของข้าสิจึงจะถูกต้อง เพราะข้าเป็นคนเก็บแก้วถ่านของนางต่างหาก"

ชายคนที่สามหัวเราะเยาะชายทั้งสองคน แล้วกล่าววา

"ถ้ากระดูกและแก้วถ่านนั้น ไม่ได้ตั้งพิธีและร่ายมนต์สูตรของข้า แล้วนางจะฟื้นคืนชีวิตมาได้อย่างไร ฉะนั้นนางควรจะต้องเป็นภรรยาของข้าพเจ้า"

ชายทั้งสามเถียงกันเป็นการใหญ่ เพราะไม่มีใครยอมใคร จึงพากันไปหาบัณฑิตผู้มีปัญญาปราดเปรื่องให้เป็นผู้ตัดสิน แต่ก็ไม่มียุติคนไหนสามารถตัดสินปัญหานี้ได้เลย นาแปลก ที่ไม่มีใครนึกถึงพระราชอา แต่พากันไปหาผู้รอบรูแทน

เวตาล กล่าวต่ออีกวา

"ในส่วนตัวนั้น หม่อมฉันก็สงสัยอยู่ว่าทำไม แล้วฝ่าพระบาทซึ่งนามว่า "วิกรมมูหิตย" นั้น เป็นพระราชอาผู้ประกอบไปด้วยปัญญายิ่งกว่ามหากษัตริย์ทั้งปวงมิใช่หรือ ฝ่าพระบาททงจะตัดสินได้บางกระมัง พะยะคะ วานางควรเป็นของชายคนใดอย่างชอบธรรม"

พระเจ้าวิกรมมูหิตย ทรงขุ่นพระทัยในคำพูดตูดูกของเวตาล ที่กล่าววาจาดูถูกพระราชอาทั้งปวง ครั้นเวตาลทูลให้ตัดสิน ก็เปลอตรัสออกมาวา

"เอ็งมันโง่ ช่างไม่รู้จักอะไร ชายคนที่สอง นั้นสิควรจะได้นางมธุมาลตีเป็นภรรยา" เวตาลทูลถาม

เพราะเหตุใดละ พะยะคะ"

พระเจ้าวิกรมมัททัยทรงกริ้วหนัก ตราวาดว่า

"อ้ายผีสมมงที่บ เอ็งโง่แล้วยังพูดมากอีกด้วย ก็ช่วยคนที่หนึ่งนั้น
เก็บกระดูกของนางมธุมาลดีรักษาไว้ จึงอยู่ในตำแหน่งเสมอถูก ไม่ควรได้นางมาเป็นภรรยา

ส่วนชายคนที่สามนั้น ได้ชุบชีวิตนาง คือ ให้ชีวิตแก่นาง จึงอยู่ได้ในตำแหน่งบิดา
ไม่ควรได้นางเป็นภรรยาเช่นกันแต่ชายคนที่สอง เก็บไว้เพียงแต่เถาถ่าน จึงควรแก่ตำแหน่งสามีของนางที่สุด

คำอธิบายเช่นนี้ จะทะลุความโง่ของเอ็งเข้าไปในสมอง ทำให้เอ็งเข้าใจได้แล้วหรือยังวะ อ้ายผี"
เวตาลทูลตอบว่า

" ความโง่ของหม่อมฉัน บัดนี้ได้ทะลุแล้วพะยะคะ แต่ของฝ่าบาทนั้น "ยัง"
ฉะนั้นจึงเป็นเหตุให้หม่อมฉันได้กลับไปแขวนตัวยังต้นอโศกตามเดิม ฮะ ฮะ ฮะ "

แล้วเวตาลก็ลอยลี้ว หายตัวไปในความมืดอีกเช่นเคย.